

Gode det blev for Skibsbygningsindustrien at vinde Toldfrihed for største Delen af dens Raamaterialier, Hjelpestoffer og Halvfabrikata: Jern, Baand, Stænger og Plader o. s. v., og samtidig skaffede vi Skibsfarten her i Landet den Fordel, som ligger i toldfri Skibe. Naar disse og andre gode Virkninger af Toldloven ikke have kunnet vise sig i større Velstand og Omsætning for de paagældende Virksomheder, ligger det i de overordentlig trykkede Tider og ganske særlig i det uhyre Tryk, som Skibsfarten har arbejdet under, men det skal nok vise sig, hvad de interesserede Parter ogsaa selv erkende, at naar der atter kommer Gang i Tingene, vil Toldloven af 1908 for disse store nationale Virksomheders Vedkommende være et væsentligt Fremhjælps-element. Jeg skal ikke fordybe mig i flere Enkeltheder, skønt jeg kunde forøge disse Eksempler med mangfoldige.

Man har talt om, at Modsætningen i Toldsagen, Striden om dette store Spørgsmaal, egentlig staa imellem Teoretikerne og Praktikerne. Jeg kan ikke indse, hvorfor man skal kalde dem Teoretikere, som ikke ønske at give Toldunderstøttelse i større Omfang, end det er strengt nødvendigt, hvorfor man skal kalde dem Teoretikere, der saa vidt muligt ville fritage den almindelige Mands Livsfornødenheder for Skat og derimod lægge Skat paa saadant Skattegrundlag, som rammer Skatteevnen, og hvorved de, der have den større Skatteevne, ogsaa komme til at betale den større Skat. Det ene er Praksis saavel som det andet; det er store Interesses modsætninger, om De ville, som staa overfor hinanden, men det er sandelig ikke Teori og Praksis. Jeg skulde mene, at den tyske Arbejder og Smaaborger, der nu rejser sig i Forbitrelse mod de høje Industri- og særlig Agrartoldsatser, mod Kød- og Korntolden, mod hele det — ja, jeg skal ikke bruge stærke Udtryk — Toldsystem, som raader i det tyske Rige, handler ikke ud fra Kateder-teorier, men ud fra den Praksis, han ser for sine Øjne, ud fra den Underernæring, han og hans Familie ere Genstand for paa Grund af Toldskatterne. Jeg tror heller ikke, at de amerikanske og kanadiske Landmænd, som nu i Millionvis rejse sig mod det overvældende protektionistiske Regimente, der har skabt Trustersnes Overvægt i Nordamerika og den uhyre Udsugning af den almindelige Befolkning, ere stive Teoretikere, det er gode Praktikere, som føle, hvor Skoen trykker. Paa den anden Side er det

selvfølgelig heller ikke ifølge Teorier, det er ogsaa i Henhold til Erfaringer, gjorde i Praksis, at man vil bevare Privilegier og Fordele saa længe som muligt, det er menneskeligt det ene som det andet.

Nej, denne Strid om Toldsatser er ikke en Strid om Teorier, det er som al Politik i vor Tid ret haardhændet Interessepolitik. Ligesom Udenrigspolitikken for en stor Del er gleden ud af den Intrigesfære eller den ideellere Nationalitetspolitiksfære, hvori den til forskellige Tider, under forskellige Forhold, tidligere bevægede sig, og er bleven en haard og vedholdende Strid om „Pladsen i Solen“, som Kejser Wilhelm sagde, om de bedst mulige Afsætningsvilkår, om Kolonier og Kolonialregimente, Handelstraktater og slige Forhold, saaledes er Indenrigspolitikken fra de mange mere ideelle Ting, den tidligere bevægede sig om, mere og mere gledet over til at blive en Kamp om Handels- og Toldpolitik. Og hvorfor? Fordi det netop er her, vi møde Praksis i sin mest haardhændede Skikkelse og Interesses modsætningerne mere skarpt og mere fremtrædende end i nogen som helst anden Gren af Politikken. Vi se, hvorledes i England, Tyskland, Amerika og Kanada — for at nævne disse 4 betydelige Stater — Konflikten med Hensyn til Toldpolitik og Skattepolitik mere og mere tilspidser sig. Og nu kan det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Schovelin) længe nok sige, at det, vi ville, er at gøre Danmark til et Museum for aflagte Tolddoktriner, men Erfaringen og det, vi se for vore Øjne Dag for Dag, viser, at der netop er en Strømkæntring i store Dele af Verden mod den overdrevne Protektionisme. Jeg har nævnt Eksempler derpaa før, og jeg skal ikke gentage det.

I England staa Frihandelsmændene, Frihandelsprincipperne ingenlunde for Fald. Lloyd Georges Frihandelsbudget har klaret sig ikke saa lidt bedre end Bethmann-Holwegs protektionistiske Budget efter Skattereformen af 1909. Der er for Tiden saadanne Forhold i England, at intet berettiger til at sige, at Frihandelssiden i den engelske Politik er i Tilbagegang. Og, som sagt, naar man ser paa Forholdene i Tyskland, i de nordamerikanske Fristater, hvor vi se de saakaldte Insurgenter rejse sig mod det republikanske Partis tidligere Toldpolitik, i Kanada, hvor vi se, at saa fremragende en Statsmand som Sir Wilfrid Laurier, der i en Række af Aar har ledet Kanadas Politik, i offentlige Udtalelser bekender sig til den nuværende engelske Finanspolitik